

פרוטוקול מס' 68/ד

מישיבת ועדת הכספים

יום א', י"ב אדר תשט"ו - 6.3.1955 בשעה 3.20

ג ר כ י מ :

חברי הועדה:

- י. גורי - יו"ר
- ח. אריאב
- א.ס. גניחובסקי
- ש. דיין
- ס. חזני
- ק. לוז
- א. סטופ
- א. ציזלינג

מוזמנים :

- מר גבתי - המנהל הכללי של משרד החקלאות
- מר בן-דוד - מטעם משרד החקלאות
- מר רפאל - מטעם משרד החקלאות
- מר בן-דרור - מטעם משרד המוצר
- מר וינר - מטעם משרד המוצר

סדר-היום:

תקציב הפתוח - משרד החקלאות

- - -

היו"ר י. גורי :

אנני פותח את הישיבה. על סדר היום:
תקציב הפתוח.

ש. דיין :

ההתיישבות החדשה זקוקה להשכלה חקלאית. לחבריה לא היתה כל הכנה ויש צורך על כן לאלפם. התחנה ברחובות משמשת כמחקריה אך ורק את הותיקים ואילו לחדשים לא ניתן מאומה. נכון שקיימים אמנם בתי ספר, אך אין בהם כדי להועיל. ההתיישבות החדשה אינה נהנית מהשכלה חקלאית ויש אולי צורך בתקציב מיוחד להם כך, יש לשלוח מרצים שיודעים לדבר בכל השפות, כי רבים הם אלה שאינם יודעים עברית. יש לשלוח אף חומר בכתב. בשעתו היו הולכים מבית לבית עם פנס קסם.

היוצאים לחו"ל להם הסתלמות - חשובים, אולם מה יהיה על הרבים האחרים. קיים הצורך במיך לדוגמה.

ועתה לסייט ההיקמה, ענין זה חשוב עד מאד ומצריך סכומים גדולים. ענין ההדרכה המשותפת עם הסוכנות לא יצא עדיין לפועל. אני רמח על הליכתם של רבים מבני הקבוצים להדרכה, אולם כולנו יודעים כי זרם זה בסופו של דבר ייפסק, ומדוע לא נקים בית-ספר דוגמת בית הספר למדריכים שליד משרד העבודה. יש בזה הכרח. משרד העבודה עושה הרבה בענין זה של הקניית מקצוע, לא כן משרד החקלאות.

אשר לתכנית הייצור, נאמר כי קשה הדבר ועל כן רבים העודפים. למסקים החדשים מסך חד-גונני ופרט לירקות ובוטנים אין להם דבר. רובם ככולם חיים על גידול אחד בלבד, יש צורך, על כן, לפזר את אלה הגידולים שישארו פירות דוגמת כותנה. ייצובי הנגב אינם מגדלים אלא ירקות ובוטנים. המצב קשה, ההכנסות קטנות, ויש לדאוג לפיזור הגידולים בין היישובים הסוביים. יודע אני את

הקליט הכרוכים בקניית פרה, אולם יש לדאוג לאותם המסכים המסכימים לעסוק בקליט מלה. הוא הדין לגבי היישובים הותיקים הזקוקים לגידולי ירקות. יש לפזר את בעלי החיים בין היי וביים; יש לקנות פרות ועופות מהיישובים הותיקים.

לצערי אין כל תכנית לגבי מסקי ההר. פרות אין להם. הדבר היחיד יש להם הוא: עופות ומסעים. יש צורך בתכנית. אי אפשר להחזיק עוד אנשים בתוך שכירי חוץ ביעוד. יש לדאוג להם.

היו"ר י. גורני:
מסתבר כי קיימת רשות נוספת פרט למחלקת הקרקעות, משרד החקלאות והפיתוח, שאין לה קשר עם התכניות לעתיד לבוא של מוסד "אדמת ישראל". נשאלת השאלה: האם הכרח הוא שהמפול יהיה מפוצל בין הרשויות השונות, כי הרי אין בדבר הזה כדי להביא ברכה רבה.

מר גבתי:
על אף הרשויות השונות - מרוכזות הפעולות במקום אחד. משרד החקלאות הוא הקובע את ההכנסות השונות בה בייעה שאין הרשויות מספלות בחשבונות השונים. החכרות בעיית אן ורק על ידי מחלקת הקרקעות ובדרך זו הגענו לריכוז טכנימלי. מחלקת הקרקעות עוסקת גם באותם עניינים הקשורים בעבודה חקלאית מסס: מפות, מפקחים על עבוד הקרקע. אין היא מסתפקת אן ורק בפעולות פיסקאליות.

איני יודע אם נכון וצודק לרכז את סכומי התקציב. אולי זוהי ייגרה בלבד. יתכן להגיע גם למסקנה אחרת המחייבת חלוקה אחרת לל סעיפי התקציב, אבל זה כבר ענין של החלטה.

לשאלתו של חבר הכנסת דיין בענין ההשכלה החקלאית. אין לזה כל קשר עם התחנה. התחנה אינה עוסקת בהתיישובות אלא בחקלאות בכלל. החקר אינו קשור כלל בהשכלה ובהדרכה. בעולם כולו יש בענין זה הפרדה.

גדולים הסכומים בתקציב המוקדשים להשכלה. באגף החנוך ניתנו 10.000 ל"י למבוגרים, 10.000 ל"י לנוער, 3.000 לתערוכות, 35.000 לבתי"ט עונתיים, 35.000 בעכו, 25.000 להכירה בטורסה. מבחינה זו נעשית עבודה חשובה ומועילה. העבודה נעשית גם בעזרת פנס קסם. הוקם מרכז סינתזה לעצם ההדרכה, אלא שזו אינה מאוחדת עדיין, היות ואין ביכולתה של הסוכנות לוותר על ההדרכה המיוחדת שלה.

איר לתכנון. קשה להאשים את ההתיישובות על שאינה מסכימה להחדיר לתוכה גידול חדש. חסרים מדריכים מתאימים לענין זה. האלחנו להכניס את הבוטנים. כיום גם שלק וכותנה.

מרכז ההכשרה לקח על עצמו להקים במי ספר אליהם יישלחו מלה הסעונינים להיות מדריכים. הקורסים הם שנתיים ויש כאלה הנמשכים שנה ומחצה.

ש. דיין:
טענתי היא אחרת. אני טוען כי היחיד הוא שאינו הולך לבית ספר זה, ועל כן יש צורך לבוא אליו ולדבר אליו בשפתו.

מר גבתי:
גם זה נעשה. משרד החקלאות אינו מסתפק במתן השכלה חקלאית ליחיד טגולה בלבד. קיימים במי ספר עונתיים המוציאים וקולטים מחדש מאות בני נוער. ההדרכה במקרים עצמם נעשית על ידי הסוכנות היהודית. אנו מוכנים אטנם לאחד את ההדרכה, אלא שנתקלנו בקשיים אדמיניסטרטיביים שקשה להתגבר עליהם.

אשר לפזור בעלי החיים בין היישובים השונים. הוצע לסוכנות לקנות פרות. לצערנו כסף זה לא נוצל. אולם אם ייסצמו

מצד אחד טוכרים ויימצאו מאידך קונים - ניתן הדבר לטידור.

היו"ר י. גורי :

אנו עוברים לתקציב הפתוח.
התקציב הכללי הוא: 67,600,000 ל"י. מזה
החייבות חדשה - 19,900,000 ל"י; התקיה - 30,950,000; בנק ישראל
לחקלאות - טיליון; הגברת הייצור החקלאי - 11,850,000 ל"י; השקעות
מסדר החקלאות - 1,100,000 ל"י; ייעור, ייסוד קרקע ופיתוח המדעה
הטבעי - 2,800,000 ל"י.

בעניני מים נשללו כבר מספר פעולות. שאלת
המחיר המחיר בו החדירה לקראת זה "רירה וקיימת, אולם בשאלת השמלה:
מה נעשה להאחדת המחיר?

מ.מ. גניחובסקי :

יש צורך בהקצבה מיוחדת לבתי ספר חקלאיים
דתיים, מופיע אמנם בתקציב הפתוח סכום
מסויים לבתי ספר אלה, אלא שרק 25,000 ל"י למסרה ישראל וכפר הנוער.
עם תקציב מכובד כזה לבנין בתי ספר חקלאיים יש מקום על פי היסוד
וההגינות להקים בית ספר חקלאי דתי עצמאי ולצרף בו גם יחד את עבודת
השדה ועבודת הסם.

מ. חזני :

בטנה שעברה היה ההון החוזר ליישוב עולים
בהתייבות העובדת - טיליון ל"י. השנה
הופחת הסכום. האם טבור מסדר החקלאות כי די בכך?

הוא הדין ביחס לבנק ישראל.

אשר למניות בנק ישראל לחקלאות. שמעתי
כי מחייבים את הקרנות לרכוש מניות של הבנק בסכומים רציניים תוך
יחס מסויים לקרנות המשותפות. הדבר נופל על המסק. האם זה נעשה על
דעת מסדר החקלאות, ואם כן - האם זוהי הדרך בה ייבנה בנק החקלאות?

הון חוזר. האם יל לסכום זה יחס כלשהו

לבצורת בטנה זו ?

אשר לנטיעת פרדסים. במיכסה ליל השנה
הקודמת מופיע מספר של 4100 דונם מטעים על ידי מטקים ופרטים.
הייתי רוצה לדעת כמה מהם - על ידי מטקים וכמה על ידי פרטים.
הוא הדין לגבי שנה זו.

מהם הכללים לפיהם מתחלקות הלוואות תקציב
הפיתוח למטעי פרדם לאנשים פרטיים?

היקעות לבתי ספר חקלאיים. מה פירוש סכום
זה של 8000 ל"י לרכישת זכויות שימוש בקרקע ובמבנים?

אני חוזר על שאלתו של חבר הכנסת גניחובסקי:
הגיע הזמן לבנות בית ספר חקלאי דתי לנוער דתי במיוחד.

לייעור ולהכשרת קרקע. מהם הכללים לפיהם
מתחלקת העבודה בין מסדר החקלאות ובין קרן הקיימת?

אשר לחוק מדידת המים. כולנו הכרנו
בחשיבותו של הענין ובדחיפותו. מופיע כאן סכום של טאה אלף ל"י
למודדים. גם אם לא תפוצע הפרוגרמה יהיה צורך בטאות אלפי מודדים.
האם יש בסכום זה כדי לספק את הצרכים?

א. ציולינג :

אני רוצה להזכיר ליו"ר הוועדה כי בקשת
בשעתו להעלות את השאלה הבטחונית, היינו -
הוצאות הבטחון ביישובי הספר.

היו"ר י. גורי : דבר זה נובע לסדר הבטחון. פעמים העלינו את האלה הזאת בפני מסדר הבטחון. חשובה הייתה, שאין הוא יכול לקבל את הדבר על עצמו. יש לפנות בענין זה אל מסדר האוצר.

א. ציזלינג : אני רואה את הענין הזה כחטור מאוד. יש יישובים שבטחון קיומם מתערער. יש לדעת מצב זה לאשורו. אין אפשרות להשאיר זאת בחינת תלוי ועומד. עשיתי חשבון ונוכחתי לדעת כי 344 ל"י הן הוצאותיו של יחיד במקום לארכי בטחון.

אני רואל לגבי מספר זה של 2 מיליון - מכירת זכויות המים.

אני רוצה לדעת מהם תנאי המעבר של אנשים הסדריכים בהתיישבות החדשה? מהם התנאים לל אנשים אלה, והיה להם מסק ומהם התנאים לגבי המקום החדש אליו הם באים?

ועתה לראות החקלאות בכפר הערבי. רק במקום אחד נזכר הדבר, והוא: רכילת ציוד כבד להכירת קרקע בכפר הערבי. אני רואל: מהי צורת ההדרכה בכפר הערבי, מהי תכנית הפיתוח לגבי המסק החקלאי בכפר הערבי והאם קיימת תכנית לייבוי צורתו של הכפר?

ס. דיין : שלושה אזורים להתיישבות החדשה: לכיש, תענ"ך והגליל. קודם נסיעתו של שר האוצר שמענו ספיו, אמנם דרך העתונות, תביעה טאת המתכננים להוסיף כמה עשרות יישובים חדשים. אני שואל: מה מספרם בלכיש? מהו התכנון האחרון בקשר עם הגברת העליה? היכן תקום ההתיישבות החדשה בגליל? כמה הוקצבו ליישובים החדשים יחידות קרקע, כמה דונם לכל יחידה וכמה טים? האם ייבנו בניני מסק לבעלי חיי?

בהסבר המונח לפני איני רואה מקום לחוות. אם כי שמעתי מפי אנשי הסוכנות היהודית כי רבות הן החוות וכי עומדים להקים מסע חוות. פה הדבר אינו מוזכר.

להגברת הייצור יש כ-12 מיליון ל"י. הדבר כולל כנראה גם הון חוזר. למי יינתן הדבר? האם יינתן לוותיק או יינתן לחדש? הפלוגתא בענין זה היא כמעט עתיקת-יומין. גם בוועדת הכספים דברנו על כך לא פעם. בישיבה האחרונה ינתקיימה בענין זה נאמר לנו על ידי דוד הורוביץ כי בשנה הקודמת קיבלו הוותיקים חמישים אחוז וכן גם החדשים קבלו אותו האחוז. דוד הורוביץ הודיע כי להבא הם עומדים לתת להתיישבות החדשה 75% ואילו להתיישבות הוותיקה - 25%. מה המצב בענין זה?

אשר למים. נכון שהסוכנים הם ניכרים למדי, אולם לא די בהם. אני יודע כי הקידוח בכדורי הכזיב. זה כבר חמס שנים לקודחים שם. אצאיהו תקוות, אך מים אין. עד מתי? ללא מים קיום המקום מפותק. אני שואל לגבי מים המקומות הן לדמות דבורה והן היוגב. הקידוח לא נמצא פרי. המים מלוחים.

אשר למחירי המים. יודע אני על הסידורים שנעשו לגבי הגליל העליון בענין מנרה. הטילו מס אחיד ועל ידי כך הוזלו המים במקומות מסויימים. מדוע אין עושים כדבר הזה גם בפרוזדור ירושלים ובמרחקי הנגב?

המספר המסתכם בעירייה אלף דונם פרדס הוא יפה וטוב, אולם רק חלק מסנו - חמישים אחוז בלבד - שייכים לטתיישיבים. השאר - בידי מנצלים שונים ואני כולל בזאת גם את המוסדות ההסתדרותיים כי לגבי העובד אין נפקא מינא מי המנצל. נכון שקיים הבדל אולם מכך לא נהנה פרט זה או אחר העובד באותו פרדס. ברור שכאשר המנצל הוא סולל גונה או מוסד ההסתדרותי אחר יש בהון המוסקע ובפירות שהוא מביא מרום תועלת וטובה לכלל עבור

הפועלים. מה שאין כן יחיד המכניס את הכל לכיסו, אבל שאלתי היא: היכן נוטעים ולמה אין מחלקים את הפרדסים בין המתיישבים עצמם, וכונתי הן למטעים שבידי האפורופוס והן למטעים שבידי מטעי האוסה. אין מקום ואין צורך להחזיק טוסיות מיוחדים לסם כך.

סכום של שני מיליון לטרעה, הכשרה וייעור. הייתי רוצה לדעת מהו הטרעה הטבעי? הכירה - היכן מכיירים? ייעור - הדבר מופיע הן במשרד החקלאות והן במשרד העבודה. כיצד?

היות והכנסות החקלאים ירדו מצד אחד והוצאותיהם עלו מאידך - מה חוטב משרד החקלאות לעשות בענין זה כדי להקל על מצב החקלאים? העדפים רבים. החטאה האטריקנית והגבינה האטריקנית עוד הגבירו את הקשיים. האם חוטב משרד החקלאות לעשות משהו בענין זה?

כמה שאלות:

מ. חזני :

ביחס לאיזור תענך. היש יסוד לקנות לכסף נוסף לסם העלאת מתיישבים באיזור זה? האם טוכנות כבר התכניות הן הכלליות והן אלה לגבי המים במקום? האם מנוצל אגם הקיסרון אם לא?

האם מלא בית הספר על סם וייצמן?

מהי מידת התגום בין משרד החקלאות לבין המחלקה החקלאית שעל יד משרד המסחר והתעסיה. כיצד נעשית העבודה, הבטחות? מיהו המכריע במקרה לל חילוקי דעות?

ק. לונז :

סכום של 7,5 מיליון ל"י - עליות חדשות והרחבות. יש אמנם פירוט בדברי ההסבר, אולם כאן אין הדבר מוטבר דיו. לא אכנס לענין הייכוון. זוהי פרשה מיוחדת במינה העומדת בפני עצמה, אולם למה מכוון סעיף זה של 300 מלף ל"י - גדרות וחיסול בטוסבי ספר. האם הכוונה אך ורק למוטבי ספר או כוונתו גם ליישובי ספר?

הייתי במספר דוד שבפרוזדור. עליתי לסם בלילה. אין במקום גדר. איש לא ראני בהיכנסי. לא מצאתי כל שומר אלא ליד חדר האוכל. היישוב קיים כבר חמש שנים. הוא קרוב לגבול. האם כוונתכם בסעיף זה גם למקומות יישוב מוטב זה או אך ורק למוטבי ספר?

הייצור החקלאי עלה הינה ב-25% בערך.

הסכום המוקדש לאשראי ירד על אף העליה הזאת המחייבת למעשה העלאת הסכומים לאשראי. הדבר מכה הן בהתייבנות החדשה והן בזו הוותיקה. מה חוטבים אתם לעשות בענין זה? כסויות החלב הן עצומות. על המסקים לאגרון למשך תקופה מסויימת. אין המסקים מקבלים את תמורת החלב היות והוא יימכר אך כעבור תקופה מסויימת. הדבר מחייב הון חוזר רב. הוצאות האיכסון גדולות.

מי היא המחלקה לפיתוח מי תהום?

א.מ. גניחובסקי : האם החילותם בתכנון ההתייבנות לעולי סרוקו, מה עשיתם בענין זה?

טר גבתי :

אתחיל את דברי ספרות הטיים. רק היום
העליתי בפני המסילה את הפעולות הטובות
שנעשו באותם האזורים בהם סחיר הטיים גבוה. אנו יושבים ודנים בבעיה
זו זה זמן רב. קשה ואולי גם לא ניתן להגיע לנוסחה. כל נוסחה בדבר
סחיר אחיד לא מתאימה ולא תהלוך את המציאות.

נצלנו את כל הטיים הזולים. ברור שכל הוספה
קטנה בהיקעות גדולות, במאיבה עמוקה וכו'. הטיים ברוב אזורים הארץ
יקרים. סחירים ילך ויעלה עוד יותר. איני סבור שיש מקום להנחה האוטומטית,
שהיות והטיים הם יקרים והיות והם יהיו יקרים גם אחר-כך מטעמי הדבר
בטימן שאלה את הגידולים החקלאיים. הפרטותים ינתפרטמו בזמן האחרון
על יסוד ההנחה הזאת - הנם יטחיים. הטיים טהורים אך גורם אחד בתוך
סורה ילמה של גורמים המספיעים על המחירים. נכון שיהיו מקומות בהם
סחירי הטיים יהיו גבוהים במיוחד. כדי לאפשר את ניצולם יהא הכרח לטצוא
דרך להוזלת הטיים. בטיזוט חוק הטיים של המדינה נכנסו סעיפים התובעים
ונותנים האפשרות ליצור קרן שיש בה כדי להוזיל, ויותר נכון לאפשר
הוזלת סחיר הטיים בטקנות סטוייסיים בדרך של השלת היטלים סיוחדיים
על הטיים בטקנות הזולים.

השאלה מצאה את פתרונה בהתיישבות החדשה
על ידי השתתפות הטוכנות היהודית בחלק סטוייסי סחיר הטיים בתקופה
הראשונה להתיישבות. איני רואה דרך אחרת לפתרון שאלה זו.

לשאלתו של חבר הכנסת ציזלינג בדבר
טכירת זכויות הטיים. בתקציב הפיתוח הובא התקציב הכללי של "סקורות"
לשנה הבאה, הכולל בתוכו לא רק את ההכנסות מתקציב הפיתוח אלא גם
הכנסות אחרות. מתוך אותה כמות הטיים לסקורות תוסיף במשך שנה זו -
היא גם תפכור טיט לקונים שונים: ייטובים ומיקים, חברות ומטעים
בסכום של 2 מיליון ל"י. מכירה וקנייה זו טבוטטות על כך שמחצית
מן ההוצאות תתכטינה על ידי קוני הטיים עצמם.

שאל חבר הכנסת דיין על המצב בגליל התחתון:
היוגב וכפר ברוך או שדמות דבורה. איני יודע ואין בידי אינפורמציה
מדוייקת על הנעשה ביוגב. התכנית הטופית לגבי היוגב קטורה, עד כמה
שאני יודע, בכל תכניות הטיים יכתעב"ך הכוללות את ניצול האגם, אף
הקידוחים שנעשו בטגידו. איני סבין מדוע אי אפשר להשתמש בטיים שבטגידו.
לא שמעתי על כך. איני חושב שיש ביכלתנו להחליט משהו חדש לגבי הגליל
התחתון.

ש. דיין : מדוע לא תעביר אליהם את מי כפר-ברוך?

טר גבתי : איש אינו מתנגד לכך.

נכון שהקידוח הראשון בכדורי לא נשא פרי.
עד היום לא ידוע מה קרה. בינתיים עשו כבר את הקידוח השני. עתה
עומדים לעשות כבר את המיבת הנטיזון. נכון גם שאי התצלחה הראשונה
בטקום הזה רדפה גי-הצלחות אחרות, אולם איש אינו יכול לטעון כי גם
הקידוח השני נכשל. לא יהיה פתרון טוב יותר לגליל התחתון מאשר
קידוחים אלה. אם ועדת הכספים תהיה מעוניינת בכך - אפשר יהיה להזמין
מישהו מאנשי חה"ל על מנת לטמוע אינפורמציה טפורטת יותר.

חל מינוי בתקציב "סקורות". ההוספה של
1.100.000 ל"י היא להעברת הטיים לתענ"ך. באביב הבא נוכל להתחיל
בהתיישבות. הטוכנות היהודית עומקת כבר בתכנון המיזור. אני תקווה
כי בסיים את הדבר בעוד טועד. אגם כפר-ברוך טנוצל אך בטידה טועטה.
לרגלי טיעוט הגיטיים לא נכנסו טיים חדיים לאגם.

ועתה להון הטניות של בנק ישראל לחקלאות.
תקציב טשרד החקלאות טוגבל ב-67 מיליון ל"י. טזה עשרים מיליון
סטוריניים להתיישבות החדשה. סכום של 31 מיליון ל"י לארכי התיישבות.
הנותר - טיועד לכטה וכטה טשרות: הרחבת יטחי השלחין, מטעים, פיתוח
דייג וכו'. השאלה היא: מה עדיף?

הגדלת הון מניות בנק החקלאות טאפטרת
מתן הלוואות לאותן סדרות מתקציב הפיתוח אינו עונה עליהן. ברור
סטעיפי הבראשית של סטעים, דייג והשקאה עדיפים על סעיפים אחרים
שגם הם חשובים מאד, אלא יחשיבותם פחותה. על כן נקבע סכום זה
של טיליון ל"י בטקום 2 טיליון ל"י שבשנה הקודמת. אין ברירה.
אי אפשר לקצץ בעיקר. אין זה מקטין גם במידה רבה את פעולות הבנק,
כי בינתיים גדלו במידה ניכרת הסכומים שחזרו לבנק מן הלוואות.
הבנק לא יסבול.

הלוואות להון חוזר. הסכום אינו סטפיק.
הוא קטן גם מן הסכום שהיה בשנה הקודמת. אמנם אסור לנו לטכוח, כי
הסכומים שניתנו בינה שעברה להון חוזר נמצאים עדיין במחזור,
ולמעשה אין סכום זה המופיע כאן אלא תוספת. אולם גם בזה לא די.
אין למשרד החקלאות תכנית המאפשרת את הסדר ענין ההון החוזר בתחומי
תקציב זה.

איני יודע דבר על "שירוף" בענין זה.
משרד החקלאות לא יטע על כך, ובמועצת הבנק הדבר לא הועלה על סדר
היום.

ד. חזני : אני מציע שתעניין בכך.

מר גבתי : איני יכול להשיבך על שאלתך בענין
הסטעים שבידי פרטים ובידי משקים. אין
בידי הסטפריים. אני סוכן להמציאם לך. הוא הדין לגבי שנה זו.

חבר הכנסת חזני שאל גם על הכללים לפיהם
מתחלקת האדמה. אני רוצה לומר, כי רוב השטחים שנמסרו עד כה לחברות
ניתנו על ידי הקרן הקיימת. שאלת המים באזורים אלה כמעט ואינה
קיימת: או שעושים קידוחים או מתקשרים עם "מקורות". הישאלה היא:
מה חלקו של תקציב הפיתוח? עלינו להבדיל בין חברות כמו שהדריין
ויכין הנוטעות פרדסים לרוב בשביל לטכום אחר כך לבין פרטים או
חברות פרטיות העושות משק מעורב. יהודים פרטיים מקבלים הלוואות
מתקציב הפיתוח רק לאחר שהוכיחו כי הם סוכנים להשקיע - אף השקיעו
בעצמם - סכומים ניכרים מהונם הם במשק זה. אני סכין 4-5 מקרים
מטוב זה של משקים כאלה. אחד שהוקם לפני שנים מספר - מטעי הדרום של
סלונים המגדל גפנים ו-4-3 משקים אחרים.

לשאלתם של חברי הכנסת חזני וגביחובסקי
בענין בת-ספר דתי. אין ברעת הממשלה להקים עתה בתי ספר נוספים.
עוד רחוקים אנו מרחק רב מבזוסס בתי הספר הקיימים. אנו רוצים
להרחיב בראש ובראשונה את אלה הקיימים כדי לקלוט מספר גדול יותר
של תלמידים במינימום של הוצאות. סכום זה של 250 אלף ל"י הוא לשם
השלמת הבניינים הקיימים וציודם. אני רוצה להגיד, כי כל בית-ספר
חקלאי צבורי בעזר על ידי תקציב הפיתוח בהרחבת משקו החקלאי על
ידי קבלת הלוואות מתקציב הפיתוח.

שאל. חבר הכנסת חזני על עקרונות החלוקה
בענין הייעור בין הממשלה לבין הקרן הקיימת. הסדר הוא פשוט למדי:
קרן הקיימת מייצרת בשטחיה היא ואילו הממשלה - בשטחיה שלה. נוצרו
במשך השנים תחומים. איש מאתנו אינו סובר כי זהו מטעב המידימלי
לשיפור עניני הייעור. יתכן והקמת טוסד אחד לקרקע יש בו כדי להביא
פתרון גם לבעיות הייעור.

בהכשרת קרקע עוסקת אך ורק הקרן הקיימת.
הסכום המופיע פה הנו סכום ההלוואה שניתן לקרן הקיימת לשם ביצוע
פעולות הכשרה אלו.

לשאלתו של חבר הכנסת ציזלינג בענין
ציוד כבד להכשרת קרקע בכפר הערבי. נתקלנו בזאת במיוחד בכפר
הערבי. חסרים להם הכלים הדרושים, אנו רוצים להביא מערכת מיוחדת
של כלים כבדים.

ת. חזני :

איך משתלבת עבודת משרד העבודה בעבודת
מייטור קרקע וטרעה טבעי?

מר גבתי :

התחלנו בעבודה זו של פיתוח הטרעה הטבעי
לפני שנה. כוונתנו לפתח אותם מזורים שהם
מזורי טרעה. הדבר כרוך בפעולות שונות של פיזור מים, זריעת עשבים
הטמדה וכו'. עבודה זו נעשתה על ידי משרד העבודה במסגרת עבודות דחק.
הסכום המופיע פה הוא אותו סכום הניתן על ידי משרד החקלאות. במחלקה
למייטור הקרקע ארגנו צוות אנשים המארגנים את העבודה, הדוגמים להובלת
הפועלים ולהחזרתם. הדבר כלול ב-350 אלף ל"י לפיתוח מזורי הטרעה
הטובים. העבודה בפועל, העבודה הנעשית על ידי פועלים, משתלמת על ידי
משרד העבודה. עבודה רבה נעשית באיזור רמלה. ועדה מיוחדת במשרד
החקלאות יחד עם רשות הפיתוח טכניקה את המסכים הללו לאותם מסכים
המוכנים לגדל בקר: בגליל המערבי ובאיזור רמלה.

בכוון אשר חבר הכנסת איזלינג שלא רצה כאן
סכומים מיוחדים בשביל הכפרים הערביים. וזה היות וההלוואות שאנו
נותנים לערבים כלולות בתוך הסעיפים היזמיים בתקציב. בתנו בשנה
הקודמת סכומים רבים למסדות שונות: השקאה, סדורי מטעים וכו'. פתחנו
על חשבוננו כמה מקורות מים במיזם; עיינו כמה קידוחים. אנו נותנים
להם הדרכה. רבות עשינו בשיקום הזית. הקסי בו נתקלנו הוא: חוסר
הארגון הצבורי. לא הצלחנו להקים אגודת מים בכפר הערבי.

לשאלתו של חבר הכנסת דיין באשר להתיישובות
החדשה והתכנון. בעמוד 377 תמצא פירוט היחידות בהתיישובות החדשה לכל
איזור ומיזור. לא אוכל לתת לך עתה דו"ח מדוייק על תכנון המסק החקלאי:
כן בעלי חיים או לא בעלי חיים.

אשר להון חוזר. הדבר נאטר בתקציב באופן
מפורט ומפורט.
קיימת חלוקה, לא אומר שהיא מדוייקת, בין
שני הטוגים: ההתיישובות הותיקה מצד אחד וההתיישובות החדשה מאידך. הכסף
ניתן הן לארגונים לל המסקים החדשים והן לאלה הותיקים.

קיים תאום בין משרד החקלאות לבין המחלקה
החקלאית שעל יד משרד המסחר והתעשייה. אנו נפגשים ומבררים בינינו
בעיות שונות. לא תמיד הגישה אחידה. לרוב אנו מגיעים להסכם. אם לא -
טובא הדבר להכרעת ועדת המרים הכלכליים.

לשאלתו של חבר הכנסת קדיש בענין מושבי
טפר. לא אוכל לתת לך תשובה בענין זה. אבקש את המחלקה להתיישובות
של הטוכנות היהודית להסציא את הפרטים.

לא אוכל לענות גם על שאלת סתן האשראי
לענף החלב. עד כמה שידוע לי לא היה עד כה כל שידול בענין זה. יש
לבדוק שאלה זו.
על המחלקה לפיתוח מי תהום יש פירוט
בדברי ההסבר.

ועתה לגובה האחוז של תקציב הפיתוח ביחס
להשקעות. אנו מסקיעים בגבול לל 75% טגובה כלל ההשקעה. במסקים חלטים
אף ב-85%. הנחמנו היא כי על המסק עצמו להיתחף ב-30%-15%.

לאור הצרכים הרבים של הפיתוח ונוכח צמצום
התקציב לענייני החקלאות כל ייזוי נוסף אומר למעשה צמצום נוסף בביצוע
הפיתוח.

שאל חבר הכנסת גניחובסקי אם חותרים אנו
לקרוא קליטת המעד הבינוני בהתיישובות. הנכון הוא שקיימת בטוכנות
היהודית מחלקה מיוחדת העוסקת בכך. עוסקות בזו חברות שונות: רסקו וכו'.
המקבלות ממנו הלוואות לים הכנת הכפרים.

ד. חזני : אני רוצה כי תופיע כמין טכום של 600 אלף ל"י לייצור. גם במשרד העבודה תופיע טכום של טיליון ורבע. מהי החלוקה בענין זה?

מר גבתי : קיים סנגנון המורכב מבעלי מקצוע העושה את העבודות הדרושות בעבודות הייצור. מנהלי העבודה והמדריכים הטנהלים את העבודה עושים זאת בעזרת פועלי הדחק של משרד העבודה. התקציב המופיע כמין כולל את הוצאות משרד החקלאות לענין זה: הסנגנון והוצאות ההטעה.

אשר למסקי עזר. בתקציב הפיתוח - 250 אלף ל"י להרחבת מסקי עזר. בתקציב הרגיל - 69 אלף להחזקת מדריכים במסקי עזר. מני מעובינים לשנות את הסדר הזה יהיה. צד כה עסקי וטפלו במסקי עזר כמה גורים. אף ההדרכה נעשתה על ידי מספר גורמים: ארגוני בנים ויצ"ו ומועצת הפועלות. יש לארגונים אלה צוות של מדריכות. הוקמה קרן מיוחדת למסקי עזר המסותפת למסילה, לסוכנות היהודית ולבנק הפועלים. נוסף על כך היה גם צוות מדריכים הכפוף למשרד החקלאות. הגענו לכלל מסקנה כי טוב שגוף אחד ירכז את ההדרכה כולה במרכז ההדרכה המשותף שהקימונו, אלא שהיא תבוצע על ידי הארגונים הצבוריים הטונים. לקראת השנה הבאה בדעתנו להעביר אליהם את המדריכים של משרד החקלאות ולהאיר בדשות משרד החקלאות אך ורק את ההדרכה הארצית: אותם בעלי מקצוע יסתפקו להדריך את המדריכים. עצם הפעולה בחוך מסקי העזר תיעשה על ידי שני הגורמים העיקריים: ויצ"ו ומועצת הפועלות. מסרנו על הייצוי הזה כבר למוצר.

הישיבה נבעלה בשעה 18.00